

Hebere vūahú

Vūahú túaró nūhú

Yia túara ho vūahú mu á wa yí zū. B̀anso túara ho ǹon b̀ia tà a Yeesu yi na le lònbee lè mí síwà yú. O túara ho ǹon ̀a yi bèra a na à ̀a yí p̀í le Dónbeení b̀io, ká ̀a hení mí sía à f́ará d̀ín, à zūn le b̀io ó o Yeesu wó á po mu b̀io búenb̀uen.

Ho vūahú mu wee zéení le le Dónbeení d̀ín mí Za Yeesu wán zéenanáa miten lè ̀a ǹupua á mu vóráa. Le *Dónbeení ni-cúa f̀erowà ó orén b̀io nūhú wi po. O po ho wáayi tonkarowà, á po a *M̀oyiize là a Zozue (1-3).

O Yeesu mu b̀io nūhú wi po le *Dónbeení yankarowà na yánkaa wi. Orén lé yia lé le Dónbeení yankaro binbirí. Lé b̀un te b̀io le Dónbeení mu wee s̀en ̀a ǹupua bè-kora día à kánínáa ̀a mu húmú yi o p̀anká yi. B̀io ó o *Isirayele ǹipomu f̀u wee ya h́a muini lè ̀a bà-kùio na le Dónbeení yi, lé b̀un f̀u wee zéení a Yeesu *Krista na ̀ueé hí b̀io (4-10).

Ho vūahú lii véení wee hení ̀a k̀erètíewa sía à ̀a wíoka ca mí kuio le Dónbeení b̀io yi. B̀io le Dónbeení ǹipomu f̀u f́ará d̀innáa mí síadéro le Dónbeení yi á ho vūahú mu b̀ia b̀io. Ho mún wee k̀arán ̀a ǹupua à ̀a k̀aráfá miten o Yeesu mí dòn yi. Le ̀a fá mí ỳo wo yi, à h́í mí sía le lònbee lè mí síwà yi, á f́ará d̀ín f́úaa mu véení (11-13).

Le Dónbeení d̀ín mí Za wán wee b̀ioráa

¹ Le Dónbeení yánkaa d̀ín ̀a ni-cúa f̀erowà wán á b́iaráa lè wán ̀uaawa. Le wó mu p̀onna c̀èrèè

yi, á le bíoró làa ba mún síiwà boo. ² Εε ká hã làa na kà wán hã pònna vaa véení, á le ðin mí Za wán wee bíoráa làa wεn. Lé le Za mu le ðin wán á léraráa mu bío búenbúen. Lé orén le wáa dó mu bío búenbúen níi yi. ³ Orén lé yia le Dónbeenĩ cùkú beenĩ wee mi yi. Bío á le Dónbeenĩ karáa lé bún ó orén mún karáa. O guan mu bíowa búenbúen ðinia lé mí bíonĩ na pánká wi. Lé orén le Dónbeenĩ ðin wán á séraráa ba nùpua bè-kora día, á ba wee ce le yahó. Bún món ó o yòó kará ho wáayi le Dónbeenĩ nín-tiání, dén na po mu bío búenbúen.

Le Dónbeenĩ Za po ho wáayi tonkarowà

⁴ Làa bío le Dónbeenĩ Za po poráa ho wáayi tonkarowà, lé kà síi á le yèni na le wee ve làa wo mún po poráa ba yèni. ⁵ Le Dónbeenĩ ðin yí bía làa wáayi tonkaro búí le:

«Fo lé í Za.

Ho zuia jii wán á ì lé mĩn Maá.»*

Le mún ðin yí bía bío kà là a búí:

«Ìnén á à wé bân Maá,

ó orén á à wé í Za.»†

⁶ Ká pãahũ na le Dónbeenĩ tonkaa mí Za kínleso ho ðimíjã yi, á le bía bío kà:

«Ho wáayi tonkarowà búenbúen ko ba wé bùaaní a.»‡

⁷ A le bèn bía ho wáayi tonkarowà ðání yi le:

«Le Dónbeenĩ wee wé à le tonkarowà keń lòn pinpiró,

le wee wé à le ton-sáwá mu keń lòn dõhũ denní.»§

⁸ Ká le màhã bía bío kà mí Za ðání yi:

* **1:5** Mi lorí Lení vūahũ (Psaumes) 2.7 † **1:5** Mi lorí Samuwεεle cúa-jun níi vūahũ 7.14 ‡ **1:6** Mi lorí Lándá zéeníló vūahũ (Deutéronome) 32.43 § **1:7** Mi lorí Lení vūahũ (Psaumes) 104.4

«Ūnén Dónbeenĩ, ũ béenĩ díró jii máa fi máa mi.

Fo ò pa ũ nìpomu bïo lè ho térénló.

⁹ Fo wa bïo téréna, fo jina mu bè-kora.

Lé bñn nɔn á ìnén na lé ũ Dónbeenĩ á kúaa ho jiló

ũ jùhũ wán

à zéení le í tà ũ bïo.

Lé bñn wééra ũ sii.

Í dó ho cùkú foñ á po mi ninzàwa na ká.»*

¹⁰ Le pá bñnia bía bïo kà mí Za mu dñní yi:

«Mu jùhũ búakánii ká bïo búii ñn yí léra, á ũnén

Jùhũso lé fo léra ho tá,

á lé fo mún léra ho wáayi.

¹¹ Bñn bè-lénna so búenbúen khíi vé, ká ũnén á à

keñ bñn fèèè.

Ho wáayi lè ho tá wé è khè lòn sí-zínia.

¹² Fo ò bi mu lòn báká beenĩ á à bàrá,

mu ù yèrémá lòn sí-zínia,

ká ũnén á à ñn làa bïo fo karáa, fo ò keñ bñn fèèè.»†

¹³ Le Dónbeenĩ ñn yí bía làa wáayi tonkaro búii le:

«Buee keení í nín-ñáñí,

fúaa ká í búrá ũ zúkúsa ũ tá

á ũ hò ũ zení wán.»‡

¹⁴ Á ba tonkarowà na wee lé ho wáayi bèn lé ba

yén? Ba lé le Dónbeenĩ ton-sáwá. Le wee tonka ba

à ba buee séení bía á à yí ho kãniló le Dónbeenĩ cñn.

2

Mi wa dé ho kãniló bïo le sòobé yi

¹ Lé bñn nɔn á bïo wa jà á wa ko wa bua lè wa

sòobé, bèra a na wa yí ví. ² Le Dónbeenĩ jì-cúa na

* **1:9** Mi loñ Lení vñahũ (Psaumes) 45.7-8 † **1:12** Mi loñ Lení vñahũ (Psaumes) 102.26-28 ‡ **1:13** Mi loñ Lení vñahũ (Psaumes) 110.1

ho wáayi tonkarowà mà á bïo lé ho tũíá, á nùpue lée nùpue na ɓèn yí bò hã yi, wón yú mu ɓàn lònbee na ko làa wo.* ³ Awa, ká warén mún yí dó ho kâníló na kà ɓàn síi bïo le sòobéε yi, á wa so dà à kâní waten le lònbee na ko làa wɛn yi le? Ho kâníló mu bïo lé o Nuhúso mítén á nín-yání buera mu. A ɓía ɓá mu á zéénía lè warén le ho bïo bon. ⁴ A le Dónbeenĩ zéénía le bïo ɓa ɓía bon. Le zéénía mu lè mu yéréké ɓiowa lè mí sííwà na wee zéení le pánká, lè mu ɓiowa wéró pánká na lerén mí ɓεεre Hácírí wee na ɓa nùpua yi làa bïo le síi vá yi.

Le Dónbeenĩ ðĩn o Yeesu wán wee kânínɗa ɓa nùpua

⁵ Le Dónbeenĩ yí dó ho yĩrón ðímíɓá na wa wee bïo bïo ho wáayi tonkarowà níi yi. ⁶ Le Dónbeenĩ ɓionĩ vūahú yi, ó o ɓúí yàá túara bïo kà:

«Éεe Dónbeenĩ! O nùpue lée wée á fo ò leékaráa o bïo?

O nùpue lée wée á fo ò paráa o bïo?

⁷ Fo wó á ho wáayi tonkarowà bïo ɓúhú wi á po a ho pòn-za dèε yi.

Bún món á fo ɓínía wó ó o yú ho cùkú lè le yèni,

⁸ fo bàrá a mu bïo ɓúenɓúen ɓúhú wán.»†

Bún wee zéení le le Dónbeenĩ wó ó o wi mu bïo ɓúenɓúen ɓúhú wán, á dèε ɓúí yí ká. εε ká hã làa na kà wán á wa ðĩn yí máa mi mu. ⁹ εε ká bïo kà lé bïo wa zū: Le Dónbeenĩ wó á ho wáayi tonkarowà bïo ɓúhú wi á po a Yeesu ho pòn-za dèε yi. A hã

* **2:2** Le Dónbeenĩ ɓi-cúa na le tonkarowà mà: Mu wee bïo o Mɔyiize làndá bïo ðání yi. Ba zúífùwa cón á le Dónbeenĩ ðĩn ho wáayi tonkarowà wán á ɓíaráa là a Mɔyiize. † **2:8** Mi loñ Lení vūahú (Psaumes) 8.5-7

laà na kà wán á le bíníá wó ó o yú ho cùkú lè le yèni le lònbee na ó o lá á húrunnáa bïo yi. Le wó mu kà síi bèra a na à le sãamu pànká yi, ò o húmú bïo séení 6a nùpua búenbúen. ¹⁰ Mu bon, mu se à le Dónbeenĩ na léra mu bïo búenbúen, ðïo buan mu búenbúen ðíníá à wé ò o Yeesu kãa le lònbee yi bèra a na ò o bïo jii sí làa bïo mu lá ko mu wéráa. Le wó kà síi bèra a na à 6a nùpua cèrèè páaní le cùkú yi làa de. Lé o Yeesu wó á 6a nùpua cèrèè wé è yíráa ho kãnílò. ¹¹ O Yeesu lé yia wee wé à 6a nùpua ce le Dónbeenĩ yahó. A bïa ó o wee wé à 6a ce bán búenbúen làa wo wãa lée Maá nĩ-kéní zàwa. Lé búñ te bïo ó o Yeesu wee veráa 6a lè mín zàwa lè mín hínni ká mu n̄yio mía wo yi. ¹² Bïo kà lé bïo ó o bía:

«Dónbeenĩ, í ì zéení ũ bïo lè wán zàwa lè wán hínni.

Í ì khòoní fo ũ n̄pomu búenbúen t̄lahũ.»‡

¹³ O mún bía le:

«Ínén á à dé í síi le Dónbeenĩ yi.»

O pá bíníá bía le:

«Lé wen na páanía wi, ínén lè 6a zàwa na fo non mĩ.»§

¹⁴ Awa, á bïo á bán zàwa so lé 6a nùpua binbirí, ó o Yeesu mí bæere mún lá 6a síi, bèra a na ò orén mí bæere húmú pànká yi ò o yí ho pànká o *Satáni wán, yia wee wé à 6a nùpua hí, ¹⁵ ò o mún kãní bïa búenbúen na mu húmú z̄n̄lò lá can lòn wobáaní 6a síi wizooní búenbúen yi. ¹⁶ O Yeesu mu cén yí buara wáyai tonkarowà séenílò bïo yi. Lé o *Abarahaamu m̄n̄m̄anía ó o wà buée séení. ¹⁷ Lé búñ non ó o ko ò o láráa mín zàwa lè mín hínni

‡ **2:12** Mí loñ Lení v̄uahũ (Psaumes) 22.23 § **2:13** Mí loñ Ezayii v̄uahũ 8.18

sĩ binbirĩ, bèra a na ò o dàń wé mín zàwa lè mín hĩnni mu yankarowà ɲúhũso, á zũ ɓa nùpua màkàrí, á láayi wi le Dónbeenĩ cón, à le Dónbeenĩ wé sɛn ɓa nùpua bè-kora díá. ¹⁸ A ɓio ó o Yeesu mí bæere káa le lònbee yi á kúará khéra, lé ɓũn nɔn ó o dà wee sɛenínáa ɓia ɓúenɓúen na ho kúará khénló wee yí.

3

O Yeesu ɓio ɲúhũ wi po a Mɔyiize

¹ Lé ɓũn nɔn á minén wàn zàwa lè wàn hĩnni na ɓio sã le Dónbeenĩ yi, minén na le mún hueekaa à mi níni keń le ɓio yi, mi le mi yilera keń o Yeesu ɓio wán. Lé orén le Dónbeenĩ tonkaa ó o ɓueé wó ɓio wa dó wa sĩa yi wee bío wéréwéré yankarowà ɲúhũso. ² Le Dónbeenĩ léra a ò o sá ho tonló mu, ó o mún bò ɓio ɓúenɓúen na le le o wé yi, làa ɓio ó o *Mɔyiize yánkaa wóráa mu lè le Dónbeenĩ ɲipomu. ³ Eε ká a Yeesu màhá ko lè ho cùkú á po a Mɔyiize, làa ɓio á yia son le zii koráa lè ho cùkú á po le zii mí bæere ɓio síi. ⁴ Mu bon, zii na wi à nùpue yí son le dén mía. Ká le Dónbeenĩ lé ɗio ɓèn wó á mu ɓio ɓúenɓúen wi làa ɓio mu karáa. ⁵ O Mɔyiize yánkaa bò ɓio le Dónbeenĩ le o wé yi le zii ɲipomu ɓúenɓúen tiahũ. Wón lé le Dónbeenĩ ton-sá, á ɓio ó o wee wé ko mu zéení le Dónbeenĩ ɲi-cúa na le è fεε. ⁶ O *Krista mún bò ɓio le Dónbeenĩ le o wé yi ká wón ɓèn lé le Za, á le bàrá mí zii ɲipomu ɲúhũ wán. ɓũn ɲipomu so lé warén, ká wa wíokaa henía wa sĩa wee lòní ɓio wa dó wa sĩa yi.

ɓia dó mí sĩa le Dónbeenĩ yi khi keń le vūrnà yi

⁷ Lé ɓũn nɔn le Dónbeenĩ Hácírí ɓia ɓio kà:
«Ho zuia, ká le Dónbeenĩ wee bío làa mia,

⁸ à mi yí wé lòn nùpua na yí wi 6a jí dèè
làa bïo á mi wóràa mu ho p̄ahũ na mi k̄aa á
khũaana le Dónbeenĩ jii yi ho tá henĩ yi bïo
sii.

⁹ A le bía le m̄n 6uaawa yánkaa khũaana mí jii yi
ho tá henĩ yi

á khéraràa mí kúará

à 6a n̄n̄ m̄n̄ bïo mi wó hã lúlúio 6úará-jun yi.

¹⁰ Lé b̄n̄ te bïo á le sii c̄n̄aa 6a yi, á bía bïo kà:

Ba nùpua na kà wee pí í bïo f̄εεε, le d̄n̄i na á ĩ wi à
6a lá á 6a día.

¹¹ Bïo le sii c̄ 6a yi, á le b̄aa

le ho lahó na á le wíokaa à 6a v̄r̄n̄ yi á 6a w̄aa máa
zo yi h̄uúu.»*

¹² Wàn z̄awa lè wàn h̄inni, mi pa miten bïo, ò o
6úii h̄ia yí wé s̄i-kohó 6̄anso mi t̄ahũ à k̄aa pí le
Dónbeenĩ día, d̄io wi f̄εεε. ¹³ Mi wé henĩ m̄n̄ s̄ia
làa wizooní búenb̄uen, p̄ahũ na wa wí «ho zuia»
na le Dónbeenĩ bía bïo. Ká mi wé wé mu bèra a
na à mi n̄i-kéní woon yí día míten le mu bè-kohó
khà v̄iní, à wé lòn nùpua na yí wi 6a jí dèè bïo sii.

¹⁴ Ká wa f̄ará d̄in̄ bïo wa dó wa s̄ia yi wán mu j̄uhũ
b̄úεn̄ii f̄úaa wa muk̄n̄i véró, se wa màh̄á p̄aan̄ia

sá là a Krista. ¹⁵ Làa bïo mu bíaràa kà sii:

«Ho zuia, ká le Dónbeenĩ wee bío làa mia,

à mi yí wé lòn nùpua na yí wi à 6a jí dèè

làa bïo á mi wóràa mu ho p̄ahũ na mi k̄aa á
khũaana le Dónbeenĩ jii yi bïo sii.»†

¹⁶ B̄ia j̄á le Dónbeenĩ bíon̄i à 6a «k̄aa á khũaana
le jii yi» lé 6a yén? Mu so yín̄n̄ b̄ia búenb̄uen na
ó o M̄oyiize fó lóràa ho *Ezipite k̄ohũ yi le? ¹⁷ B̄ia

* **3:11** Mi loñ Lení v̄uahũ (Psaumes) 95.7-11 † **3:15** Mi loñ Lení
v̄uahũ (Psaumes) 95.7-8

«le Dónbeenĩ sũi cã yi hã lúluio búará-nun yi» lé 6a yén? Mu so yínóni bíá wó mu bè-kora ho tá henĩ yi á húrún bín le? ¹⁸ A bíá le «báa le ho lahó na á le wíokaa à 6a vűn yi á 6a wãa máa zo hùúu» lé 6a yén? Mu so yínóni bíá pã á yí bò bío le bíá yi le? ¹⁹ Wa 6èn mən le 6a yí dàrna yí zon hã vűrnà lahó mu yi, lé bío 6a yí tà yí dó mí sĩa le Dónbeenĩ yi.

4

¹ Awa, á bío le Dónbeenĩ jii na le dó le wa à zo hã vűrnà lahó na le wíokaa ká làa wən pá wi bín wa bío yi, á mi cén wa pa waten bío à wa yí khe ho lahó mu yi. ² Mu bon, dén bín-tente so á wa ná làa bío á wàn búawa yánkaa jánáa le bío síi. Ká le bíonĩ mu màhá yí séenia 6a, lé bío 6a dó mí sĩa le bíonĩ mu yi. ³ Ká warén bán n̄ zo hã vűrnà lahó mu yi, lé bío wa dó wa sĩa le bíonĩ mu yi. Ho lahó mu na le bíá bío kà dání yi:

«Bìo á ĩ sĩa cã 6a yi, á ĩ báa le ho lahó na á ĩ wíokaa à 6a vűn yi á 6a wãa máa yí hùúu.»*

Pãahũ na le Dónbeenĩ bíá mu yi, à bűn le léra mu bío búenbűen vó. ⁴ Le Dónbeenĩ bíonĩ vűahũ búii yi á bío kà lé bío bíá hã wízonĩ bío hẹ̀nun níi dání yi: «Bìo le Dónbeenĩ sá mí tonló búenbűen vó, á le vűrna hã wízonĩ bío hẹ̀nun níi zon.»† ⁵ A bío kà pá bínia bíá: «Ho lahó na á ĩ wíokaa à 6a vűn yi á 6a wãa máa yí hùúu.»

⁶ Bíá le Dónbeenĩ nín-yání bíá le bín-tente mu nən yi bán yí zon hã vűrnà lahó mu yi, lé bío 6a yí tà yí dó mí sĩa le yi. Lé bűn te bío á 6a búii dà à zoráa

* **4:3** Mi loń Leni vűahũ (Psaumes) 95.11 † **4:4** Mi loń Bío jũhũ búeenii vűahũ (Genèse) 2.2

ho lahó mu yi. ⁷ Lé bǔn te bǐo le Dónbeenǐ bǐnía dó le wizonle búí, á wee ve làa «zuia». Le wizonle mu ó o *Daviide bía dǎní yi lúlúio cèrèè bǔn món lè há bióní na kà, hǎ wa ló wán:

«Ho zuia, ká le Dónbeenǐ wee bío làa mia, à mi yí wé lòn nùpua na yí wí ǎa jí dèè.»‡

⁸ Ká a Zozue lá dú mu nǐpomu yahó á ǎa zon há vǔrǎna mu lahó yi, se le Dónbeenǐ wǎa lá máa bǐnǐ máa bío wizonle búí bǐo. ⁹ Lé bǔn nǎn á há vǔrǎna na ka lè há wizooní bǐo hẹ̀nun níi vǔrǎna bǐo á le Dónbeenǐ wíokaa bǐo ká lè mí nǐpomu. ¹⁰ Mu bon, yǎa zon le Dónbeenǐ vǔrǎna yi, wón mún sá wó wee vǔrǐ làa bǐo le Dónbeenǐ sá à le vǔrǎnanáa bǐo síi. ¹¹ Awa, á mi cén wa dé sòobéè à wa dǎn zo há vǔrǎna mu yi. Mi wa pa waten bǐo à wa hǎa yí pǐ le Dónbeenǐ bǐo, làa bǐo á wán ǒuaawa pánáa le bǐo bǐo síi. ¹² Le Dónbeenǐ biónǐ wee na le mukǎnǐ binbirǐ, le pǎnká wi làa sòobéè po ho khà-tóní na yara lé há bǐo nun. Le wee zo ǎa nùpua khǐí zoo búe ǎa sía yi. Le ka lòn khà-tóní, á wee fǔaa há hǔn-núná khǐí zoo búe ho sánbániló yi. Bǐo ó o nùpue síi wee vá yi, là a yilera á le biónǐ mu wee zǔn wéréwéré. ¹³ Mu bè-lénna yi á dèè woon yí sà le Dónbeenǐ yi. Mu búenbúen dǐn denkhèen á le wee mi. Dén Dónbeenǐ so lé dǐo wa búenbúen lè wa nǐ-kéní kéní ko wa khǐí zéení bǐo wa wó à na yi.

O Yeesu lé ǎa yankarowà nǔhǔso beenǐ

¹⁴ Wa yú le *Dónbeenǐ yankarowà nǔhǔso beenǐ. Wón khǐína zoó bó le Dónbeenǐ mí bèere yi yàá. Ba yankarowà nǔhǔso beenǐ mu lé o Yeesu, le Dónbeenǐ Za. Awa, á bǐo wa dó wa sía yi á mi cén wǎa le wa wíoka pa bǐo làa sòobéè. ¹⁵ Ba

‡ 4:7 Mi loń Lení vǔahǔ (Psaumes) 95.7-8

yankarowà ñúhúso beenĩ na wa yú yínǎń ñùpue na yí dà máa séení wɛn wa yídàmu yi. Orén mí bæere á ho kúará khénló lè mí sííwà yàá yú làa bïo warén kúará wee khénnáa, ká arén màhã yí wó bè-kohó yí mǎn. ¹⁶ A mi wáa wa vá vaa búe le Dónbeenĩ na wee wé mu sãamu yi ká zǎńi mía wɛn. Ká wa wó bǔn, á le è zǔń wa màkárí, á à sɛn wa bè-kora à día. Le è wé mu ho pãahú na mu ko yi.

5

¹ Ba yankarowà ñúhúso á le Dónbeenĩ léra 6a ñùpua t̄lahú, ò o wé sá le tonló 6a bïo yi. Orén lé ȳia wee na 6a ñùpua mu hãmu le Dónbeenĩ yi, á wee ya 6a bè-kora séndíaró muiní. ² Ba ñùpua na yí zū mu bïo yara, na wee va v̄í, bán ó o yankaro mu zū bïo, lé bïo ó orén mí bæere mún lé o yídà. ³ Lé bǔn bïo yi ó o ko ò o wé ya orén lè 6a zãamãa bè-kora séndíaró muiní. ⁴ Ñùpue yí dà máa dé mítén làa yankarowà ñúhúso mítén. Le Dónbeenĩ lé dïo wee ve o ñùpue à dé ho tonló mu yi, làa bïo le vonnáa o *Aaron á dó ho yi bïo síi. ⁵ O *Krista bïo mún ka kà síi. O yí wó mítén làa yankarowà ñúhúso. Lé le Dónbeenĩ dó a ho tonló mu yi, á bía bïo kà ñon wo yi:

«Fo lé í Za.

Ho zuia ñii wán á ï lé m̄n Maá.»*

⁶ Le Dónbeenĩ pá b̄nía bía bïo kà:

«Fo lé o yankaro f̄éεε

là a Mε̄lekisedε̄eki bïo síi.»†

* **5:5** Mi loń Lení v̄uahú (Psaumes) 2.7 † **5:6** Mi loń Lení v̄uahú (Psaumes) 110.4

⁷ Pâahũ na ó o *Krista hía wi ho tá wán, ó o fióra á bónbónía le Dónbeenĩ lè mí pànká, lè hã yèn-caa, ðio lá dà wee kãní a mu húmú yi. A bïo ó o liinía mítén, á tà mu búenbúen yi, á le Dónbeenĩ já a fióró. ⁸ Bïo ó o lé le Dónbeenĩ Za mí cúee, ò o pá tà le lònbee búenbúen na yú a yi á keníanáa mítén làa bïo ó ò bèráa le Dónbeenĩ bíonĩ yi. ⁹ Lé bũn tíira a bïo búenbúen jii, á nɔn á bïa wee bè o bíoní yi búenbúen wé è yíráa ho kãnílò na lé le mukãní na máa vé. ¹⁰ Le Dónbeenĩ dó a wó lè 6a yankarowà jũhũso là a Melekisedεeki bïo síi.

Héyĩ! Mi yi pĩ le Dónbeenĩ bïo

¹¹ Bïo cèrèe wi wa cón wa dà à bío o Melekisedεeki mu bïo ðãní yi, ká mu yara zéenílò lònbee màhá wi, lé bïo mi yí máa wé jí mu bïo à zũn yara fùafù. ¹² Mi wãa lá ko mi wé 6a nĩ-kàránlowà, à hàrí lòn zuia mi màkóo pá wi 6a wíoka kàrán mia lè le Dónbeenĩ bïo na nín-yání kàránna làa mia. Mi màkóo pá wi mu yoomu yi, mi yí dà máa dí ðĩnló na lĩ. ¹³ Yia màkóo wi mu yoomu yi wón ka lòn kúnkúza. O yí zũ bïo se làa bïo yí se hueekaró mín yi. ¹⁴ Εε ká ho ðĩnló na lĩ hón lé bïa ðãn vó te mí ðĩnló. Bán fá, á zũ bïo se làa bïo yí se hueekaró mín yi.

6

¹ Lé bũn nɔn ó o *Krista nín-yání bïo na 6a kàránna làa wen á mi wa dà wán, ká wa va làa yahó o bïo zũnló yi lòn nùpua na ðãn vó. Bïo wa zũ vó á mi yí wa bĩnĩ 6úa kàránlò jũhũ: Mu lé à pĩ hã wárá na yí se, à dé ũ sũ le Dónbeenĩ yi, ² làa

bïo 6a wee wé à ceéráa mítén le Dónbeenĩ yahó,*
 lè le níi bèró 6a nùpua wán, làa bïo 6a ñi-hía á à
 vèeráa, lè le mónđen cítii bïo. ³ Bũn lé bïo wa à
 wé, ká le Dónbeenĩ tà. ⁴ Mi loń. Ba nùpua 6úi wi
 bĩn á yú mu khoomu, le Dónbeenĩ hõn 6a lè mu bè-
 tentewà cèrèè, 6a mún yú le Dónbeenĩ Hácírí, ⁵ á zũ
 le le Dónbeenĩ bionĩ se làa sòobèè. Ho ðĩmĩná na
 ho yíró á 6a zũ pánká bïo. ⁶ Bũn 6úen6úen món, à
 6a pá bĩnía wee wé mí bè-kía, á bïo wáa bĩnĩ ì wé á
 6a à yèrèmánáa mí yilera lè mí wára bũn mía. Bán
 nùpua so sii ka lè 6a bĩnía wee 6úèè le Dónbeenĩ Za
 ho *kùrùwá wán, á wee zùarĩ wo yi 6a nùpua yĩ
 yi.

⁷ Hen ká ho viohó wee tè wé se ho tá wán ò o
 váro ðĩnló be wé se, à le Dónbeenĩ dú6ua ho tá mu
 yi. ⁸ Ká lé hã kíkara lè le jí-kora wee sà ho wán, se
 ho tá mu cùnú mía. Le Dónbeenĩ hía dánkání ho,
 á mu véenii ká ho ò cĩ.

⁹ Wán zàwa lè wán hĩnni na wa wa làa sòobèè,
 hàrí ká wa wee bío kà síi, á wa pá láa mu yi le mi
 bò ho wã-tente, hĩa wee va ho kãńlóló lahó yi. ¹⁰ Le
 Dónbeenĩ térénna, le yi máa sà mi bè-wénia yi, làa
 bïo mi zéénianáa le mi wa làa de. Le séenii na mi
 wó, làa ðio mi pá lan wee wé 6a kèrètewa ðání yi
 á le zũ. ¹¹ Ká wa màhã wi à mi ñi-kéní kéní ca mi
 kuio fúaa mu véenii, bèra a na à bïo mi dó mi sia
 wee lòní à wé à jii sí. ¹² Mi cén wáa yí dí parí, ká
 mi wé lè 6a nùpua na wee dé mí sia le Dónbeenĩ yi
 fèèè bïo síi, à yíráa bïo le dó mí jii le mí ì na.

Le Dónbeenĩ dó mí jii à le máa yèrèma le

* **6:2** Le Dónbeenĩ bionĩ võnna 6úi yi á mu bía le: Lè hã
 bátèèmuwa.

13 Bïo le Dónbeenĩ hĩa dó mí jii nɔn o *Abara-
haamu yi, á le báa lè mí yèni, lé bïo á nùpue na
po le á le è báaráa yèni á mía. 14 Bïo kà lé bïo le
bía: «Ûuu, ɪ̀ ì wé mu bè-tentewà cèrèè làa fo, ɪ̀ ì
wé á ù m̀nmanía á à wé boo làa sòobéé.»† 15 Ó o
Abarahaamu bèn hã mi sïi pannáa bïo le Dónbeenĩ
dó mi jii le mí ì wé, á le wó mu nɔn wo yi. 16 Ká
ba nùpua le mí ì báa, à ba báa là a búii na po ba
yèni, á nùpue mún máa wé bíní kán bïo ba báa
jii wán. 17 Làa bũn sii á le Dónbeenĩ mún wi à
bïa le dó mi jii le mí ì wé lè mu bè-tentewà à zũn
kénkén le le è wé mu. Lé bũn te bïo le báa á bò
bïo le dó mí jii le mí ì wé wán. 18 Mu bon, mu
bïowa bïo jii mu na yí máa yèrè má á le Dónbeenĩ
yí máa fi sabéré yi. Awa, á warén na pã mu bïo
búenbúen á sia hã làa sòobéé wíokaa wee dé wa sia
lòoní bïo le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì wé. 19 Bïo
wa dó wa sia wee lòoní lé bũn guan wen dínia
vínvín le Dónbeenĩ yahó, á wó á wa dàina cúaa
ho p̀nsò-beenĩ na sankaa hã p̀nsóni bükú lè hã
cúaa-jun, á yòó zon le *sòobá-lùè bàn binbiriso yi.
20 Dén sòobá-lùè bàn binbiriso so ó o Yeesu zon yi
dú wa yahó warén wa bæere bïo yi. Mu bon, lé
orén lé ba yankarowà jùhũso f́ééè là a nni na ba le
Melekisedéeki bïo síi.

7

O Melekisedéeki lé o béé, á lé le Dónbeenĩ yankaro

1 O Melekisedéeki mu lé ho lóhó na ba le Salému
béé, á mún lé le Dónbeenĩ na wi mu bïo búenbúen
jùhũ wán yankaro. Pãahũ na ó o *Abarahaamu
hĩa tá hã hĩa lè ba bá-zàwa á dàina ba, á bïo ó o

† 6:14 Mì loĩ Bïo jùhũ búéni vùahũ (Genèse) 22.16-17

bĩnĩa wee ßuen, ó o Mɛlɛkisedɛɛki lée sã a yahó, á dúßuaa wo yi.* ² A bĩo ó o *Abarahaamu yú hã hĩa téenii ßàn cúa-pírú nii ó o nɔn o Mɛlɛkisedɛɛki yi. Le yèni mu kúará le «térénló béɛ». A bĩo ó o lé ho Salɛɛmu béɛ, bũn kúará le o lé ho «héerà béɛ». ³ Bãn maá lè ßàn nu á nùpue yí zũ. Nùpue yí zũ a nɔnkãni cɛenii. O teró bĩo yí bia yí mɔn, ó o húmú bĩo mún yí bia yí mɔn. O bĩo ßonmín lè le Dónbeenĩ Za bĩo: O lé o yankaro fɛɛɛ.

⁴ Mi loń bĩo ó o Mɛlɛkisedɛɛki mu bĩo jũhũ wiráa. Hãrí wàn ßuaa Abarahaamu bĩo na ó o yú hã hĩa téenii ßàn cúa-pírú nii á wón nɔn wo yi. ⁵ O nĩ na ßa le *Levii mɔnmánĩa na lé ßa yankarowà ó o Mɔyiize lándá nɔn le nii yi le ßa wé fé o *Isirayɛele nĩpomu bĩo na ßa wee yí ßàn cúa-pírú nii. O o Isirayɛele nĩpomu mu jũhũ lè ßàn zàwa, lé bĩo á bán nɔnkãni mún can o Abarahaamu yi. ⁶ Ká a Mɛlɛkisedɛɛki wón nɔnkãni yí can Levii yi, ò o Abarahaamu màhã pá nɔn bĩo ó o yú ßàn cúa-pírú nii wo yi. O Mɛlɛkisedɛɛki mu dúßuaa o Abarahaamu na le Dónbeenĩ dó mi jii nɔn yi. ⁷ A wa zũ kénkén le yĩa wee dúßua wón bĩo jũhũ wi po yĩa ßa wee dúßua yi. ⁸ O Levii nùwã, bĩa ó o Isirayɛele nĩpomu wee na bĩo ßa wee yí ßàn cúa-pírú nii yi, bán lée nùpua, ßa wee hí. Ká a Mɛlɛkisedɛɛki na ó o Abarahaamu nɔn mí bĩo ßàn cúa-pírú nii yi, wón ylo wi lua làa bĩo le Dónbeenĩ bíonĩ vũahũ bíaráa mu. ⁹ O Levii nùwã lé bia á mu bĩo ßàn cúa-pírú nii wee na yi. Ɛɛ ká bĩo ó o Abarahaamu na lé ßàn ßuaa á léra mu, bũn wee zéení le orén Levii mún wãa léra mu. ¹⁰ Mu bon,

* **7:1** Mi loń Bĩo jũhũ ßúenii vũahũ (Genèse) 14.18-20

p̄ahũ na ó o Mēlekisedēeki sã a Abarahaamu yahó yi, ká a Levii dĩn̄ yí ton. Eε ká mu p̄ahũ ká a wi mín b̄uaa mu yi.

¹¹ O Isirayēle n̄pomu *lándá yi, ó o Levii z̄i-
n̄hũ lé h̄ia ho yankaró tonló b̄io sã yi. Ba lé 6a
yankarowà là a *Aaron b̄io síi. Eε Ká 6a yankaró
tonló n̄ii màhã yí sú. Lé b̄ũn n̄n̄ á yankaro veere
b̄úi ló na ka là a Mēlekisedēeki b̄io, wón yí ló Aaron
n̄nkāni yi. ¹² Ká ho yankaro tonló h̄ia yèrè máa,
se ho lándá mún ko ho yèrè má. ¹³ Yia hã b̄ioní mu
b̄ia dĩn̄ yi 6àn z̄i-n̄hũ n̄pua yí wó yankarowà
yí m̄n. ¹⁴ Wa z̄i le wón na lé wa N̄hũso á ton o
*Zudaa z̄i-n̄hũ yi. A b̄io ó o M̄ȳiize wee b̄io 6a
yankarowà b̄io, ó o 6èn mún yí b̄ia b̄io b̄úi ho z̄i-
n̄hũ mu dĩn̄ yi.

O Yeesu lé o yankaro là a Mēlekisedēeki b̄io síi

¹⁵ A b̄io wãa w̄iokaa n̄n̄ ó o yankaro mu b̄io
wee ceráa lé b̄io kà: O yankaro b̄úi ló á ka là a
Mēlekisedēeki b̄io síi. ¹⁶ O yí wó yankaro làa b̄io 6a
n̄pua b̄oráa mu b̄io síi. O wó a yankaro le mukān̄
na wi o yi na máa vé máa mi b̄io yi. ¹⁷ B̄io kà lé b̄io
le Dónbeenĩ b̄ioní v̄uahũ b̄ia:

«Fo lé o yankaro f̄ēēē

là a Mēlekisedēeki b̄io síi.»†

¹⁸ Le Dónbeenĩ kh̄in̄ia ho n̄n̄-yání lándá yi, lé
b̄io ho p̄anká m̄ia, ho b̄io n̄hũ m̄ia. ¹⁹ Ho lándá mu
lá yí dà máa wé á n̄pue máa t̄érén le Dónbeenĩ
yahó. Ká hã laà na kà wán á b̄io wa dó wa s̄ia yi
wee lòní b̄ũn 6èn w̄iokaa s̄iaaní. Lé b̄ũn p̄anká
yi á wa wee dà n̄ vá vaa 6̄ueráa le Dónbeenĩ yi.

† **7:17** Mi loĩ Lení v̄uahũ (Psaumes) 110.4

20 Mu yínǎn bún mí dòn. Le Dónbeenǐ báa mu jii wán. Bĩa ká bán wó 6a yankarowà à le yí báa bǐo.

21 Ká a Yeesu wón le Dónbeenǐ wó là a yankaro, á báa bò mu wán làa bǐo kà:

«O Núhũso á báa mu jii wán,
á máa bǐnǐ máa yèrè má mi jii.

Fo lé o yankaro f̄̄̄εε.»‡

22 Lé bún n̄n̄n á le páanǐ na ó o Yeesu wó á le wi warén lè le Dónbeenǐ p̄ahũ á s̄aanǐ ðio lè ho yahó.

23 Bǐo pá bǐnǐa wee sanká mu mín yi lé bǐo kà: Ba yankaro c̄èr̄̄εε khíina, lé bǐo mu húmú yí máa día à 6a sá lén. 24 Εε ká bǐo ó o Yeesu ù k̄én bǐn f̄̄̄εε, á ñi-veere máa lá a lahó o yankaró tonló yi. 25 Lé bún n̄n̄n ó o ðá wee k̄ánínáa bĩa wee vá 6uee 6úe le Dónbeenǐ yi orén p̄anká yi. Mu bon, o Yeesu mu wi f̄̄̄εε, á wee f̄io le Dónbeenǐ yi 6a bǐo yi.

26 A wón yankarowà j̄uhũso so na lé o Yeesu lé ȳia á ko làa w̄en. O wee ce le Dónbeenǐ yahó, o bè-yáanii mía, f̄ianǐ mía wo yi, o yí máa páanǐ làa bè-kora wérowà. Le Dónbeenǐ bàrá a mu bǐo 6úen6úen j̄uhũ wán. 27 O màkóo mía ò o ya muinǐ làa wizoonǐ mí bè-kora bǐo yi lè 6a z̄amáa bè-kora bǐo yi làa bǐo 6a yankarowà j̄únása na ká wee wéráa mu bǐo sii. Le muinǐ ó o yan cúekúee mí dòn á mu vóráa, á lé orén mítén mún wó le muinǐ mu ȳia. 28 Ba yankarowà j̄únása na 6a wee ð̄in o *M̄oyiize làndá wán à kúeeráa, bán ðá à va à v̄i. Ká ho *làndá bèró món á le Dónbeenǐ báa á bàrá mí za wó là a yankaro, wón na bǐo 6úen6úen j̄ii sú f̄̄̄εε.

‡ 7:21 Mí loǐ Lení v̄uhũ (Psaumes) 110.4

8

O Yeesu lé 6a yankarowà nùhúso

¹ Bïo wa le wa à bïo búenbúen á bïo nùhú wi po bïo ká lé bïo kà: Ba yankarowà nùhúso na bïo bía kà lé yía á warén yú. O yóó kará ho wáayi le Dónbeenĩ na dà mu bïo búenbúen nín-tĩánĩ. ² O wee sá mí yankaró tonló mu le *sòobá-lùe yi hã pōnsòni bükú binbirĩ yi, hĩa á nùpue yí tá, lé o Nùhúso Dónbeenĩ mítén tá ho. Nùpue yí tá hón. ³ Yankarowà nùhúso lée yankarowà nùhúso á lera, bèra a na ò o wé wé mu hãmu, à ya hã muini na le Dónbeenĩ yi. Awa, á warén yankarowà nùhúso bèn mún ko ò o yí bïo búí à hã lè le Dónbeenĩ. ⁴ O lá wi ho tá wán, se o yáá lá máa wé yankaro. Lé bïo 6a búí wi vó á wee hã le Dónbeenĩ làa bïo ó o *Moyiize làndá bōráa mu. ⁵ Bán yankarowà núnása so tonló na 6a wee sá lé ho binbirĩ so na wi ho wáayi 6àn khãkhãnáamu. Mu bon, pãahú na ó o Moyiize hĩa ko ò o búaká tá hã pōnsòni bükú yi, á le Dónbeenĩ bía nɔn wo yi: «Loí, wé mu búenbúen làa bïo á ï zéeníanáa mu nɔn foñ le búee wán.»* ⁶ Ká hã làa na kà wán ó o Yeesu wón le Dónbeenĩ kàràfáa ho tonló yi. Ho bïo nùhú wi làa sòobéε, lé bïo le páanĩ na ó o bò le Dónbeenĩ lè 6a nùpua pãahú á sũaaní sũaaní ðio lá wi lè ho yahó, lé bïo á bïo le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì wé è na wɛn le páanĩ mu yi bún sũaaní bïo lè ho yahó.

Le Dónbeenĩ dó mi jii le mí ì bè le páanĩ fñle

⁷ Ká le *páanĩ na le Dónbeenĩ bò lè ho yahó á fñanĩ lá mía yi se le lá máa bñní máa bè páanĩ búí.

* 8:5 Mi loí Léró vūahú (Exode) 25.40

8 Εε κά lé bïo le Dónbeenĩ nïpomu wó khon làa de á non le bíaráa bïo kà:

«Mi loń, lé ínén Nuhúso Dónbeenĩ bía bïo kà:

Pãahũ búí khíi dã, ká ĩ bè le páanii finle

là a *Isirayεele nïpomu, là a *Zudaa zĩ-juhũ nïpomu.

9 Dén páanii so á à wé mí dòn làa ãio á ĩ bò lè bòn búaaawa

pãahũ na á ĩ tò ba ní wán lóráa ho *Ezipite kôhũ yi.

Bán yí bò bïo wa bía tò wán yi.

Lé bũn te bïo á ĩ bèn mún pã ba día, lé ínén Nuhúso bía mu.

10 Bïo kà món le páanii na á ínén Nuhúso á à bè là a *Isirayεele nïpomu lé ãio kà:

Ĩ ì wé á ba wé è leéka ĩ lándáwá bïo,

ĩ ì dé há ba sía yi. Lé ínén Nuhúso bía mu.

Ĩ ì wé bòn Dónbeenĩ,

á barén ñ wé ĩ nïpomu.

11 Nùpue máa bĩní máa kàrán mín za tàá mí ninza le ba tà ínén Nuhúso bïo,

lé bïo ba búenbúen á à tà ĩ bïo,

à lá ba ñĩ-kĩa yi lii búe ba háyúwá yi.

12 ĩ ì sén ba bè-kora á à día,

á máa bĩní máa leéka ba wékheró bïo hùúu.»†

13 Bïo le Dónbeenĩ wee bïo le páanii finle bïo, bũn wee zéení le le càtio le páanii na bò lè ho yahó làa dà-kĩnle. A bïo léé bïo bèn hía kĩa, se mu ká ho víló.

9

Le nin-yání páanii bèró

† 8:12 Mi loń Zeremii vũahũ 31.31-34

¹ Le páaní na bò lè ho yahó á làndáwá wi wee kàrán 6a nùpua làa bïo le Dónbeení wee òuaanínáa. A 6a nùpua lè le Dónbeení mu fèminló lahó mún wi ho tá wán. ² Mu bon, há pōnsòni bùkú á tá mu bïo yi, á káana lè há cúa-ᵐun. A ho nín-yání lahó na 6a wee ve làa sòobá-lùe lé bín á le fíntá-cúaa, lè le tàbárí na ho búurú na bïo sá le Dónbeení yi wi wán, á zoó wi yi. ³ A ho ᵐun níi lahó lé hĩa 6a le *sòobá-lùe 6àn binbiriso. ⁴ Lé hón lahó so á mu bïo na sámu sí cíníi dèè na wó lè ho sánú bïo cèera yi, á le páaní bonkoní na mání lè le yahó wó lè ho sánú zoó wi yi. Dén bonkoní so á le dèè búí wi yi á mu bïo na 6a le *maanε wi yi. O o *Aaron búin-za na sà há vōnna mún wi le bonkoní mu yi, à séení há hue-penlenwà, hĩa le páaní làndáwá na le Dónbeení nōn o *Mōyiize yi á túara wán. ⁵ Le bonkoní mu 6àn ᵐúhú á ho wáyai tonkarowà na 6a le Serubēnwa wi yi, á wee zéení le Dónbeení cùkú. Ba mía tàró pon le bonkoní mu ᵐi-pεε yi, bín na 6a nùpua bè-kora wee sén día yi. Εε ká bún bíoró páahú yínōn hĩa kà.

⁶ Lé làa bún á há sĩa mu bàrákaráa. A le *sòobá-lùe lé bín le *Dónbeení yankarowà wee zoo sá mí tonló yi làa wizooní. ⁷ Ká le sòobá-lùe 6àn binbiriso dén lé 6a yankarowà ᵐúhúso mí dōn wee zo le yi. O wee zo bín le cúekúee le lúlúure yi lè 6a bùaa na ó o fūtaana cāni, à zoo na le Dónbeení yi orén mí bæere bè-kora séndíaró bïo yi, lè le Dónbeení nípomu na ká bè-kora séndíaró bïo yi. ⁸ Le Dónbeení Hácírí wee zéení mu le ká le sòobá-lùe wi bín wà, á se le sòobá-lùe 6àn binbiriso ᵐii yí dà máa hén. ⁹ Bún bïowa so wee zéení bïo wee wé há làa na ká wán bïo. Mu wee zéení le mu hāmu na 6a nùpua wee wé, lè há muiní na 6a wee ya

yí dà máa wé á 6a máa térén le Dónbeenĩ yahó.
¹⁰ Mu lé 6a nùpua mí dòn *làndáwá na 6a bò ho
 d̄ĩnló, lè mu bè-ɲunii, làa b̄io 6a wee σεεκα lè miten
 d̄ání yi. Hã làndáwá mu kera b̄in fúaa p̄ahũ na le
 Dónbeenĩ yèrèmáa mu b̄iowa yi.

O Krista lé mu bè-kora s̄endiaró muini yia

¹¹ O *Krista ɓuara ɓueé wó 6a yankarowà
 ɲúhũso bèra a na wa yí mu bè-tentewà. Le lùe na
 ó o sá mí yankaró tonló yi d̄én ɲii mún sú po hã
 p̄nsòni bùkú na yáania tá ho tá henĩ yi. Le yínɔ̄n
 d̄èe na á nùpua tá. Le b̄io yí sã ho d̄imíɲá yi. ¹² O
 Krista zon le Dónbeenĩ *sòobá-lùe ɓàn binbir̄iso yi
 le cúekúee mí dòn á mu vóráa. Mu yínɔ̄n bà-kúio
 c̄ani ó o zonnáa, lé o kùrú c̄ani lé d̄io ó o zonnáa,
 á wee k̄anínáa 6a nùpua féεε. ¹³ O n̄on-z̄unle na 6a
 wee c̄í s̄ani na 6a wee kúee mu ɲumu yi à w̄aa lè
 6a nùpua na yí máa ce à héha là a *M̄oyiize làndá,
 lè 6a kókówá lè 6a d̄aaní c̄ani, lé b̄un wee ceé 6a
 à héha lè ho làndá mu. ¹⁴ Ká b̄un wee wé kà síi,
 se o Krista c̄ani d̄én b̄io ɓèn wíokaa yòó po b̄un.
 Le Dónbeenĩ Hácírí p̄anká yi ó o Krista mu tà n̄on
 mítén á wó a muini yia na á fianĩ mía yi. O c̄ani
 lé d̄én á à ceé wa yiwa hã wárá na wee ɓua w̄en
 varáa mu húmú lahó yi yi, bèra a na à wa dàñ sá
 na le Dónbeenĩ na wi féεε yi.

Le c̄ani lé le p̄aanii na bò fimini

¹⁵ Lé b̄un n̄on o *Krista bòráa le *p̄aanii finle le
 Dónbeenĩ lè 6a nùpua p̄ahũ. O húrun á feníanáa
 6a nùpua mu bè-kora na 6a wó le nín-yání p̄aanii
 p̄ahũ, à b̄ia na le Dónbeenĩ von dàñ yí hã k̄ia na
 máa vé, h̄ia b̄io f̄era b̄ia día.

16 Nùpue mónđen ñi-cúa bïo hĩa wee bïo, se òanso húrun. 17 Mu bon, hen ká yĩa mà hĩa ñi-cúa mu húrun, à hĩa bïo màhá wé le sòobéé. Lé bïo ká a yïo wi lua, à hĩa ñi-cúa mu bïo máa wé here. 18 Lé bïn yàá ñon le cãni kúaará á bòráa le ñin-yání páaní. 19 Bïo ó o *Moyiize kàráanna hĩa làndáwá á ñon o *Isirayele ñipomu búenbúen yi wó, ó o lá òa ñon-zàwa lè òa kókówá cãni na ó o cõn, á bò mu ñumu wán. O o lá le vïndè-za na òa le *izoo pu lakahó, lè ho yènsé muhú, ò o wee wãa hĩa làndáwá vüahú, lè òa nùpua búenbúen 20 ká a bïo bïo kà: «Dìo kà lé le páaní na le Dónbeenï bò ñon mia òan cãni.»* 21 Làa bïn síi, ó o mún wãana hĩa põnsòni bùkú lè hĩa sía na wi ho yi búenbúen. 22 Ho làndá vüahú yi á mu yàá bíá le mu bïo búenbúen wee ceé lè le cãni, le ká cãni yí kúaará á bè-kora yí dà máa sèn máa díá.

O Krista ñon miten le cùekúee mu wórda

23 Awa, Ká bïo wi ho wáayi òan khãkhãnáamu wee ceé là a *Moyiize làndáwá, á mu òan binbiriso ko mu ceé làa bïo sũaaní sũaaní bïn. 24 O *Krista yí zon hĩa põnsòni bùkú na òa nùpua tá yi. Hón bùkú so lé hen na le Dónbeenï wi yi òan khãkhãnáamu, ká ho yínón horén mí bèere. Lé ho wáayi ó o Krista yòora á yòò òin le Dónbeenï yahó wee yanka le wa bïo yi. 25 Làa lúlúio á le *Dónbeenï yankarowà ñuhúso beenï wé zo le sòobá-lùe òan binbiriso yi lè òa bùaa na òa fũana cãni. Ká a Krista wón yí máa wé zoo ya míten làa muini féee. 26 Ká a lá wee wé bïn féee, se o lò lá wé è be féee à lá ho òimíjá lénlò pãahú búee búe ho zuia

* 9:20 Mi loñ Léró vüahú (Exode) 24.3-8

yi. $\Sigma\epsilon$ ká hã pònna vaa véení, ó o Krista buara le cúekúee mí dòn á bueé wó mítén lè le muini yia á bóráa mu bè-kohó $\eta\acute{u}\eta\acute{u}$. ²⁷ Nùpue lée nùpue á à hí le cúekúee mí dòn. Bún món á le Dónbeenì ì cíti o. ²⁸ Lé làa bún ó o Krista wóráa mítén lè le muini yia le cúekúee mí dòn á bóráa ba minka nùpua bè-kora $\eta\acute{u}\eta\acute{u}$. O khii bini ì buen, ká bún màhá máa wé bè-kora ó o bueé búe $\eta\acute{u}\eta\acute{u}$. O bueé kání bía pan o buenló.

10

O Krista bueé bó hã muini yaró $\eta\acute{u}\eta\acute{u}$

¹ Bío ó o *Moyiize làndá wee zéení yínón bío wi bàn binbiriso mí bæere. Mu lé mu bàn khânkhánáamu. Hón làndá so wee zéení le hã muini dà-kéní kéní mu ko hã wé ya làa lúlúio féεε. Lé bún nòn á bía ba wee ya hã bío yi á hã yí dà máa wé á ba máa téréen le Dónbeenì yahó. ² Ká bún mía se bía ba wee ya hã muini mu bío yi á bè-kora wãa lá à sén á à díá làa cúekúee, á lá máa bini máa leéka mí bè-kora mu bío, á máa ya muini mu bío yi. ³ $\Sigma\epsilon$ ká búeé. Làa lúlúio ká hã muini mu wee wé à ba bini leéka mí bè-kora bío. ⁴ Mu bon, ba nòn-zàwa lè ba kókówá cāni yí dà máa búe mu bè-kora $\eta\acute{u}\eta\acute{u}$.

⁵ Lé bún nòn á bío ó o *Krista buara ho dímíná yi, ó o bía nòn le Dónbeenì yi:

«Fo yí tà hã muini lè mu bè-hānii bío,
à ù wó á ì sánia wi.

⁶ Ba bùaa na ba fũaana á cīna le muini yεenii dεε wán
lè hã muini mu búí na ba wee ya mu bè-kora
séndiaró bío yi búenbúen bío yí wó sina foñ.

⁷ A ì wãa bía: Lé mi na wà à buen
bueé wé ù sīi bío.

Bũn lé bïo túara ï dĩnĩ yi le Dónbeenĩ bïonĩ vũahũ
yi.»*

⁸ Bïo kà lé bïo ó o Krista bía lè ho yahó: «Fo yí tà hã muinĩ lè mu bè-hãniĩ bïo. Fo mún yí tà 6a búa na 6a wee fũaa à dĩĩ le muinĩ γεnĩ dèe wán, lè le muinĩ na 6a wee ya mu bè-kora séndíaró bïo yi bïo. Bũn búenbúen yí máa wa ũ sũ.» A hã muinĩ mu ñon wee ya à héha làa bïo ho *lándá bórãa mu. ⁹ O Krista tĩn bĩnĩa bía: «Lé mi na wà à 6uen 6ueé wé ũ sũ bïo.» O Krista 6ó ho hàánĩ muinĩ ñũhũ ò orén mí βεεre wó mĩten là a muinĩ yĩa dó hã lahó yi. ¹⁰ O Yeesu Krista wó le Dónbeenĩ sũ bïo. Bïo ó o Krista ñon mĩten á hũrun le cúekúee á mu vórãa, lé bũn wó á wa bïo sã le Dónbeenĩ yi.

¹¹ Ba yankarowà búenbúen wee dĩn ya hã muinĩ dà-kénĩ kénĩ mu làa wizoonĩ, à hã ñon yí dà máa sèn bè-kora máa día hũu. ¹² Εε ká a Krista yan mu bè-kora séndíaró muinĩ le cúekúee, ò o yòó kará le Dónbeenĩ nĩn-tĩánĩ fεεε, ¹³ á pan bïo le Dónbeenĩ á à dé o zúkúsa o tá ó ò bè mí zenĩ wán. ¹⁴ Le muinĩ dà-kénĩ mí dòn na ó o Yeesu mu yan lé dén wó á bĩa bïo sã le Dónbeenĩ yi téréna le yahó. ¹⁵ Lé bũn le Dónbeenĩ Hácírĩ mún bía. Le bía bïo kà lè ho yahó:

¹⁶ «Bïo kà lé bïo ó o Nũhũso bía:

Hã wizoonĩ mu khĩló mónđen

á dĩo kà lé le páanĩ na á ï ì bè làa ba.

Ï ì dé ï lándáwá 6a sĩa yi,

Ï ì wé á 6a wé è leéka hã bïo,

¹⁷ Ï máa bĩnĩ máa leéka 6a bè-kora lè 6a wékheró
bïo hũu.»†

¹⁸ Hen ká mu bè-kora hĩa séra día, se muinĩ yaró
wãa mía bũn bè-kora so séndíaró bïo yi.

* **10:7** Mi loĩ Lenĩ vũahũ (Psaumes) 40.7-9 † **10:17** Mi loĩ
Zeremii vũahũ 31.33-34

O Krista héra ho wǎhũ nǎn wɛn

¹⁹ Awa, wǎn zàwa lè wǎn hínni, lé o Yeesu cǎni pǎnká yi á wa láa mu yi le wa à zo le *sòobá-lùe bǎn binbiriso yi. ²⁰ O có ho wǎ-finle na lé ho wǎ-binbirì á nǎn wɛn. O héra ho pǎnsò-beenì na ka lè ho lé o sǎnía á wa wee dàní yòo zo le sòobá-lùe bǎn binbiriso yi. ²¹ A wa yú ɓa yankarowà jǎhũso na wi le *Dónbeenì zì-beenì jǎhũ yi. ²² Mi wǎa wa vá vaa ɓúe le Dónbeenì yi lè le yi na púaara día, lè le síidéro binbirì. Mu bǐo na wa wó à mu yí se á mi wa lén wa sía yi à hǎ ce, à mún sɛɛ wa sǎnía lè mu jumu na wee ce. ²³ Bǐo wa dó wa sía yi wee lòní á mi le wa wé zéeni bǐo wéréwéré, à yí tée wa bàra. Mu bon, le Dónbeenì dó mí jii le mí ì wé bǐo na, à le wé mu. ²⁴ Mi wa pa mín bǐo, à wé hení mín sía le waminì lè hǎ wára na se dǎní yi. ²⁵ Mi yí wa khí à wé yí ɓuen wa kuure fémínló làa bǐo ɓa nǐ-dòndáa ɓúí khú yí máa ɓuennáa bǐo síi, ká mi màhá wa wé hení mín sía, sǎnkú bǐo wa zǔ le o Jǎhũso wizonle jàana lua.

²⁶ Bǐo wa zǔ ho tǔiá wó ká wa wó bè-kora làa cǎni, se muinì wǎa kǔn mía máa ya bǔn bè-kora so séndiaró bǐo yi. ²⁷ Bǐo ká, lé ho lòní le cítii lè ho dǎ-sǔmúí na à cíi le Dónbeenì zúkúsa. ²⁸ Hen ká a ɓúí yáara a *Moyiize làndá, ká mu bǎn sɛérása nùwǎ jun tàá nùwǎ tǐn wi, á ɓànsò ko ò o ɓúe, màkárí zǔnló mía mu yi. ²⁹ Sǎnkú yǎ zùarina le Dónbeenì Za yi, á wó le páanii cǎni na ceéra ɓànsò lè mu kàakó-bǐo, á là le Dónbeenì Hácírí sǎamuso, wón lònbee so máa poñ bǔn le. ³⁰ Yia bía bǐo ká á wa zǔ: «Hǎ yúaa díró bǐo sǎ mi. Yia ko làa bǐo na, á ì wé mu lè ɓànsò». O mún pá bía bǐo kà:

«O Núhũso á à fi le cítii mí n̄pomu wán.»‡ 31 Le Dónbeenĩ na wi f̄εεε á n̄pue h̄ĩa zon níi, b̄ĩn z̄ãníi wi làa s̄oob̄éε. 32 Mi b̄ĩnĩ leéka b̄ĩo wó kh̄ĩna, le p̄ãah̄ũ na le Dónbeenĩ dó mí khoomu mi wán, á le lònbee yú mia làa s̄oob̄éε. 33 Ba là mia, á beéra mi lò 6a n̄pua búen̄b̄úen ȳio yi, tàá b̄ĩa 6a beéra lò làa b̄ĩn s̄íi á mi tà j̄ii. 34 Mu bon, mi lò p̄áania bon làa b̄ĩa wi ho k̄asó yi. H̄arĩ mi níi b̄ĩo 6a f̄ó á mi ȳáá pá tà mu lè le s̄ĩ-w̄εε, lé b̄ĩo mi z̄ũ le b̄ĩo s̄ã mia á s̄ũaanĩ s̄ũaanĩ mu, b̄ĩn á à k̄εĩ b̄ĩn f̄εεε. 35 Awa, á mi w̄ãa ȳi titika b̄ĩo mi l̄aa yi. Lé lerén s̄iid̄eró mu b̄ĩo yi á mi ì ȳir̄aa le s̄aáníi na b̄ĩo j̄ũh̄ũ wi làa s̄oob̄éε. 36 Mi ko mi h̄ĩ mi s̄ĩa bèra a na à mi dàĩ wé b̄ĩo le Dónbeenĩ le mi wé. Lé b̄ĩn ñ na k̄á mi ì ȳi b̄ĩo le dó mí j̄ii le mí ì na mia. 37 Le Dónbeenĩ b̄ionĩ v̄ũah̄ũ yi á b̄ĩo k̄á b̄ĩa:

«Hen làa c̄ĩnú tente
k̄á ȳĩa lua á b̄ueé d̄ã.

O máa mía.

38 O n̄pue na t̄érinna wón ñ k̄εĩ le muk̄ãní b̄in-
bir̄i na máa vé yi o s̄iid̄eró le Dónbeenĩ yi
p̄anká yi.

Ɛε k̄á b̄ãns̄o b̄ĩn̄ia ló lè mí m̄ón, á ì s̄ĩi máa wa a b̄ĩo
yi.»§

39 Ɛε k̄á bán na wee lé lè mí m̄ón à v̄ĩ lén á warén
m̄ia t̄iah̄ũ. Warén bán dó wa s̄ĩa le Dónbeenĩ yi, á
wi ho k̄ãníl̄o w̄õh̄ũ wán.

11

Wán b̄ũaawa s̄iad̄eró le Dónbeenĩ yi bio

‡ 10:30 Mi loĩ Lándá z̄éeníl̄o v̄ũah̄ũ (Deutéronome) 32.35-36

§ 10:38 Mi loĩ Habakuuki v̄ũah̄ũ 2.3-4

¹ O nùpue sɪidéró le Dónbeenĩ yi wee zéení le mu bɪo na á ɓànsó dó mí sɪi wee lòní yíró ó o láa yi. Mu wee zéení le bɪo á ɓànsó yílo yí máa mi ó o láa yi le mu bɪo bon binbirĩ. ² Lé wàn maáwà sɪadéró le Dónbeenĩ yi nɔn á le tàráa ɓa bɪo.

³ Lé bɪo wa dó wa sɪa le Dónbeenĩ yi á nɔn wa zūnáa le le léra ho dímíjǎ lè mí biónĩ. Lé kà sɪi wa zūnáa le bɪo yí máa mi lé bǔn le dǐn wán léraráa bɪo wa wee mi. ⁴ O *Abεεle dó mí sɪi le Dónbeenĩ yi, lé bǔn nɔn le muini na ó o yan á sūaaní a *Kaηεε muini. Lé o sɪidéró mu nɔn le Dónbeenĩ tà fóráa o hǎmu, á bía le o téréna. O Abεεle húrun, εε ká a sɪidéró le Dónbeenĩ yi bɪo yi, á bɪo ó o wó á ɓa nùpua pá wee bío bɪo.*

⁵ Lé o Enɔki sɪidéró le Dónbeenĩ yi bɪo yi ó o ɓuan yòoraráa ho wáayi lè mí yèn-vèení «á nùpue yí bǐnía yí mɔn, lé bɪo le Dónbeenĩ ɓuan wo yòoraráa ho wáayi.» Sǎni ò o ɓua yòo ho wáayi, á le Dónbeenĩ biónĩ vūahǔ zéeníá mu le «o bɪo wó sɪna le Dónbeenĩ yi.»† ⁶ A bǔn jǎn ɓueé wé ká mu yínɔn le sɪidéró le Dónbeenĩ yi bɪo yi, á nùpue bɪo yí dà máa wé sɪ Dónbeenĩ yi hùúu. Yla wee vá vaá ɓúe le Dónbeenĩ yi ko ò o láa mu yi le le wi binbirĩ, á bía wee cà ɓa zūn le á le mún wee sàání yi.

⁷ Lé o Nɔwee sɪidéró le Dónbeenĩ yi bɪo yi á le zéeníanáa bɪo wà ɓueé wé làa wo. O o Nɔwee dó mu le sòobεε yi, ó o wíokaa ho won-beeni ó orén là a zǐi nùpua kǎníanáa. Lé o sɪidéró mu le Dónbeenĩ yi á sɪinía ho dímíjǎ jǔhǔ. A lé o sɪidéró mu bɪo yi á le Dónbeenĩ le o térénnanáa.

* **11:4** Mí loń Bío jǔhǔ ɓúεεní vūahǔ (Genèse) 4.3-10 † **11:5** Mí loń Bío jǔhǔ ɓúεεní vūahǔ (Genèse) 5.21.24

⁸ Lé o *Abarahaamu síidéro le Dónbeenĩ yi bïo yi ó o tàráa le veró á wà van ho kǎhũ na le Dónbeenĩ le mí ì na a yi, à ho bïo sí a yi. O yàá hĩnɔn wà ká a yí zǔ hen na ó o wee va yi. ⁹ O dó mí síi le Dónbeenĩ yi, ó o wà vaá kàyáa ho kǎhũ na le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì na a yi yi, á kera hã pǎnsòni bùkúwá yi bĩn là a *Izaaki là a *Zakoobu, bán na á hã kĩa dà-kéní kéní mu bïo mún sã yi.

¹⁰ O Abarahaamu mu lá wee lòní ho lóhó na jũhũ fàrá tĩna. Hón lóhó so lé le Dónbeenĩ zéenia bïo ho fàráráa, á lé lerén mún fàrá ho.

¹¹ Lé o Sara síidéro le Dónbeenĩ yi á nɔn le wó ó o yúráa o za ká a nɔn hĩana yí máa te, ó o mún kĩa. Eε ká a màhã láa le ká le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì wé bïo na, à le wé mu. ¹² Lé bũn nɔn á wàn búawa ni-kéní mí dòn, o Abarahaamu, á wó ɓa zãamáa ɓàn maá, ká a húmú yàá lá sùaráa. Mu nĩpomu na sã a món á boo lè hã mànàayio bïo síi, tàá lè le hònlè na mu yámú jumu jii bia bïo síi. Nùpue yàá yí dà máa mĩ ɓa máa zũn jii.

¹³ Bán búenbúen dó mí sía le Dónbeenĩ yi á húrun à bïo le dó mí jii le mí ì wé yí kúaa ɓa wán. Eε ká ɓa màhã pá khèra mɔn mu, á ɓa sía wan mu bïo yi, á ɓa bía wéréwéré le mi lé ɓa kàyáwá ho tá wán. ¹⁴ Bïo ɓa bía bũn kà síi wee zéeni le ɓa màkóo wi maá zii yi ho wáayi. ¹⁵ Hen ká ɓa lá leékaa ho kǎhũ na ɓa ló día bĩn varó bïo binbirĩ, se ɓa lá á dàñ ò bĩn ì va ho. ¹⁶ Eε ká lé bïo le maá zii na bïo sũaaní, dío wi ho wáayi, lé dén ɓa màkóo wi yi. Lé bũn nɔn le Dónbeenĩ yí máa n̄yi bïo ɓa wee ve le le mín Dónbeenĩ bïo yi, dén na son ho lóhó ká làa ba.

¹⁷ Lé o Abarahaamu síidéro le Dónbeenĩ yi bïo yi ó o tà le mí ì ya mí za Izaaki lè le muinĩ á à na

27 Lé o Mɔyĩize sɪdéró le Dónbeenĩ yi nɔn ó o lóráa ho Ezipite kɔhũ yi wà ò o yí zána bĩo ho kɔhũ mu béε sɪi á à cĩ a yi. O ka lè o yĩo wi le Dónbeenĩ na yí máa mi wán, lé bũn te bĩo ó o fára tĩnanáa.

28 Lé o sɪdéró le Dónbeenĩ yi nɔn ó o dúráa ba *zúífùwa sánú na ba le Paaki, á nɔn le jii le ba khii o Isirayεele nĩpomu zíní zūajíní lè le cāni bèra a na à ho wáayi tonkaro na wee búε ba nùpua à yí búε ba hínbii zàwa.

29 Lé o Isirayεele nĩpomu sɪdéró le Dónbeenĩ yi nɔn ba dàrna káanáa mu yámú jumu bè-muhũ yi lè mí laà lòn tá henĩ bĩo sɪi. Εε ká ho Ezipitesa jɔn ba mɔn búεé zon, á mu jumu bó ba búenbúen.

30 Lé o *Isirayεele nĩpomu sɪdéró le Dónbeenĩ yi nɔn ba bánbáa ho Zerikoo lóhó hã wizooní bĩo hējɔn, á ho dándá beenĩ na son kɪnía ho lóhó mu yi á tò. 31 Lé o hãa na lá wee yèé mítén, yĩa ba le Arahaabu sɪdéró le Dónbeenĩ yi nɔn ó o kánianáa, ò o yí páanía yí húrun lè le Dónbeenĩ zúkúsa. Lé bĩo ba cūiilowà na ló ba Isirayεelesa cǎn ó o buan se.

32 Bĩo á ĩ yàá wáa à bɪnĩ ì bío lé mu yén. O Zedion, là a Baraaki, là a Samusɔn, là a Zεfitee, là a *Daviide, là a Samuwεele lè ba jii-cúa fεerowà bĩo na ba wó á ĩ yí dà máa tè yi búenbúen máa véení.

33 Lé ba sɪdéró le Dónbeenĩ yi bĩo yi nɔn ba dàrna ba bá-zàwa, á wó bĩo téréna, á yú bĩo le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì na ba yi, á mún dàrna tunnáa ba kúdenwà jíní. 34 Lé le sɪdéró mu le Dónbeenĩ yi bĩo yi nɔn ba dàrna bóráa hã dā-sūmáa, á kánia mítén ho khà-tóní búeró yi. Ba buεεkaa á lò bɪnía fá. Ba henía mí sɪa táráa hã hĩa, á dàrna jɔn mí zúkúsa hɪn-táwá. 35 Lé ba háawa búí sɪdéró le

Dónbeenĩ yi n̄n 6a b̄nía m̄nnáa m̄n n̄pua na lá húrun lé b̄io 6a v̄era.

Ba n̄pua 6úi 6a j̄inía s̄nía 6a s̄adéro le Dónbeenĩ yi b̄io yi, á 6a p̄ le mí máa k̄n̄í m̄ten á 6a húrun, b̄era a na à 6a b̄iní v̄e à k̄n̄ le muk̄n̄í binbirĩ yi. ³⁶ Ba 6úi j̄à mí yiwa á h̄ã l̄ant̄aa kúio 6a yi. Ba han 6a, á can l̄e h̄ã zúak̄aríwà kúaa ho k̄asó yi. ³⁷ Ba 6úi 6a l̄eekaa l̄e h̄ã huua 6ó, 6a 6úi 6a kúiora l̄e h̄ã k̄ar̄ak̄ar̄awà, ká 6a 6úi bán 6a 6ó l̄e ho kh̄a-tóní. Ba 6úi bán yí z̄ũ hen na 6a à zo, á wee z̄ĩ 6a pia l̄e 6a via s̄nna. Mu b̄io 6úen6úen f̄ora 6a yi. Ba beera 6a lò làa s̄ob̄éé. ³⁸ Ho ð̄m̄íj̄á yí ko làa ba, lé b̄io 6a s̄ūaaní ho. Ba wee h̄éé v̄íná ho tá henĩ l̄e h̄ã 6úaa yi, á wee h̄éé zo h̄ã hue-beera p̄nna l̄e h̄ã k̄ana yi.

³⁹ Le Dónbeenĩ tà bán 6úen6úen b̄io 6a s̄adéro le yi b̄io yi. Éé ká b̄io le Dónbeenĩ mu dó mí j̄ii n̄n le mí ì na 6a yi á 6a m̄h̄ã pá yí yú, ⁴⁰ lé b̄io Le Dónbeenĩ lá wíokaa b̄io s̄ūaaní b̄n̄ á ká l̄e w̄a 6úen6úen. Lé b̄n̄ n̄n 6ar̄én mí ð̄n̄ yí ko 6a b̄io j̄ii sí ká war̄én na ká níí ló.

12

Mi wa h̄ wa s̄ia le l̄onbee l̄e mi s̄ītwà yi

¹ Awa, b̄io á bán s̄éer̄a-kúii so k̄n̄ía wen, á min̄én m̄n wa p̄ b̄io 6úen6úen na wee h̄e wen wa máa va l̄e ho yahó, à mu bè-kora na wee b̄ũmaka wen à wa p̄ díá, ká mi wa l̄ùwí l̄e wa s̄ob̄éé vaa d̄ã hen na wa ko wa vaa d̄ã. ² Mi wa fá wa ȳio o Yeesu yi. Wón lé ȳia wee wé à wa ð̄n̄ dé wa s̄ia le Dónbeenĩ yi. Lé or̄én wee tíí wa s̄adéro mu j̄ii. O tà á 6a 6úaa wo ho *k̄ur̄ùwà wán ó o húrun, á tà mu 6àn n̄yio

yi, lé bïo ó o fèra mɔn le sɪ-wɛɛ na wi mu mɔn. A hã laà na kà wán, ó o bèn kará le Dónbeenĩ nín-tiání.

³ Mi leéka a Yeesu bïo. Ba bè-kora wérowà hɪnɔn o wán, ká a màhã ná mí yi mu búenbúen yi. A mi wãa yí le mi bàra tèró à yí pànká mi wán. ⁴ Mi wee fi lè mu bè-kora, ɛɛ ká mi ðĩn yí fun làa bɪn yí vaá bó mu húmú yi. ⁵ Mi so yiwa sà le zéeni na le Dónbeenĩ nɔn mia yi lè le zàwa bïo sii le?

«Í za, hen ká a Nùhũso wee bé fo, à ũ yí pí.

Hen ká a wee zá làa fo, à ũ yí tèé ũ bàra.

⁶ Mu bon, o Nùhũso wee wé bé bïa ó o wa.

Bïa ó o zũ le ba bïo sã a yi bán búenbúen lé bïa ó o wee wé ha.»*

⁷ A lé mi béró bïo yi nɔn mi lò wee beráa. Le Dónbeenĩ buan mia lè mí kùrú zàwa bïo sii. Lé o za yén á bàn maá máa wé bé? ⁸ Ká le Dónbeenĩ yí máa bé mia lè mí zàwa na ká búenbúen bïo, se mi lé le zii zàwa, ká mi yínɔn le zàwa binbirí. ⁹ Wa maáwà fù wee bé wɛn á wa mún fù wee kɔnbi ba. A mu so yí sũaaní à wa wé kɔnbi o Maá Dónbeenĩ poĩ bɪn bèra a na wa yí le mukãĩ le? ¹⁰ Wa maáwà wee bé wɛn ho pɔn-za yi héha lè ba kùrú yilera. Ká le Dónbeenĩ dén wee bé wɛn bèra a na wa bïo wé se. Le wi à wa ce làa bïo lerén wee ceráa. ¹¹ Wa béró pãahũ á mu máa wé wé sɪ wɛn, mu wee wé beé wa lò. ɛɛ ká mu véeni á bïa bó bán lé bïa wee wé ba nùpua na téréna, bán wee wé keĩ ho hээрà yi mu bïo yi.

¹² A mi cén hení mi bàra na tò, mi zení na wee tũmaka à mi fàrá ðĩní. ¹³ Mi bè ho wõhũ na muina, bèra a na à yia lé o lóni bïo yí dé wán, ká a veeni ðaĩ téréna.

* **12:6** Mi loĩ Wàhio vĩahtũ (Proverbs) 3.11-12

14 Mi wé à ho héerà keń minén lè 6a nùpua búenbúen pãahũ, à ceé miten le Dónbeenĩ yahó, ká bũn mía á nùpue woon máa mi a Nùhũso Dónbeenĩ. 15 O búí yí ví ví à pí le Dónbeenĩ sãamu na le wee wé na a yi. Mi pa miten bïo, mi yí díá le bïo búí na yí se à lé mi tíahũ lòn vïndè-heere à dèé bïa ká. 16 Mi pa miten bïo mu koomu lè mí síiwà wéró yi. Mi wé yí zùan bïo bïo sã le Dónbeenĩ yi làa bïo á yía 6a le Ezayuu wórãa mu bïo síi. Wón mɔn ho dínló yi á pánãa mí nĩ-kĩnmu nɔn mín fèe yi. 17 A mu vaa véenĩ ó o wi à bàn maá dúbua a yi, ká wón màhá yí wó mu. O o wá hã yèn-ca-poa san à mu yí dàrna yí yèrèmãa.

18 Bïo ho fù làa yahó nùpua vá vaá 6órãa le búee na 6a le Sinayii yi, bũn na ó o nùpue dà wee tũii yi, na lé ho dõhũ, lè le tíbí-cũaá, lè ho pinpi-beenĩ, á minén yí vá yí vaá 6órãa lahó búí yi làa bũn bàn síi. 19 Ba ná le bũaanĩ wíló, lè mu tɔn-beenĩ sã, á 6a yí dàrna mu. A 6a le le Dónbeenĩ yí bĩnĩ yí bío làa mí miten. 20 Lé bïo á bïo mà nɔn 6a yi po 6a. Bïo ká lé bïo mu tãmu bía: «Nùpue lée nùpue tũaa le búee mu yi, hàrì ò o wé zàn-yia, á wón n lèeka lè hã huua á à búe.»† 21 Bïo á bán mɔn á zãnía 6a làa sòobéε, fúaa o *Moyiize bía bïo kà: † zãna zãna á wee zà.

22 Εε ká minén bán vá vaá 6ó le búee na 6a le Sion yi, lè le Dónbeenĩ na wi fèεε 6a lóhó yi, hón na lé ho Zeruzalεemu na wi ho wáayi. Mi vá vaá 6ó 6a nùpua cèrèε na wee dí ho sánú yi, bán na lé ho wáayi tonkarowà, lè le Dónbeenĩ hínbii zàwa na yènnãa túara le cón ho wáayi. 23 Mi vá vaá 6ó le

† 12:20 Mi loń Léro vũahũ (Exode) 19.12-13

Dónbeenĩ hínbii zàwa na yènnáa túara le cón ho wáayi yi. Le Dónbeenĩ na wee fi le cítii 6a nùpua búenbúen wán lé dño mi vá vaá 6ó yi, á vá vaá 6ó 6a nùpua na térinna á bño jii sú yi. ²⁴ O Yeesu, yia kúará mí cãni ceéaráa wɛn lé wón mi vá vaá 6ó yi. Lé orén le Dónbeenĩ ðin wán bòráa le páanii finle làa wɛn. O o cãni mún bño jùhũ wi po a *Abɛele bño.

²⁵ A mi cén wé jí yia wee bío làa mia cón sese. O *Isirayɛele nĩpomu yáania yí jà yia jà 6a zeñ wán cón, á le lònbee 6èn yú 6a. Ká warén bán lé le Dónbeenĩ wee bío làa wɛn ho wáayi. Ká wa tun wa jikõnna le wa máa jí le cón, á le lònbee mún n yí wɛn lée kénkén. ²⁶ Le Dónbeenĩ yánkaa wee bío à ho tá búenbúen dèké. A ho zuia á bño ká lé bño le dó mi jii non wɛn le mí ì wé: «Í pá à bíní ì wíoka à dèké ho tá, á mún n dèké ho wáayi.»‡ ²⁷ Bũn kúará le bño léra na dà wee dèké á khíi vé. Ká bño yí dà máa dèké bũn n kɛí bĩn.

²⁸ Lé bũn non á warén bá-zàmu na wa yú á yí dà máa dèké. Bũn bño yi à mi wa zũn le Dónbeenĩ sãamu na le wó làa wɛn bño, á sá na le yi à héha làa bño le síi vá yi, lè le kũnbii, lè le ya-hézãní. ²⁹ Mu bon, wán Dónbeenĩ ka lòn dõhũ na wee yáa mu bño.

13

Bño le Dónbeenĩ nĩpomu ko 6a 6ua lè miten

¹ Mi wañ mín làa bño 6a nuzàwa waráa mín bño síi. ² Ni-hãni wé huera mi wán à mi 6ua a sese, mi yí le mi yiwa sà bũn yi. Ba nĩ-dòndáa búii wó mu, á

‡ 12:26 Mi loñ Aazee vùahũ 2.6

6a ɓuan ho wáayi tonkarowà ká 6a yí zū mu. ³ Mi wé leéka bía wi ho kàsó yi bïo, à keń lè mi páanía wi ho yi làa ba. Mi mún wé leéka bía 6a wee beé lò bïo, à keń lè minén 6a mún wee beé lò.

⁴ Báawa lè mí hǎnání, mi wé bè bïo le Dónbeenĩ bía yi mu yaamu dǎní yi. O baa tàá o hǎa á yí ko ò o wé hǎ-fénló tàá bá-fénló. Mi zūń le le Dónbeenĩ khíi siiní 6a hǎ-féwá lè 6a bá-féwá júná.

⁵ Mi yí le mi sía sòobá wé vá le wárí yi dà khíi. Mi le bïo wi mi cǎn à mi sía wa bïo yi. Le Dónbeenĩ mí beere yaá bía bïo kà: «Loń, ĩ máa día fo ũ dòn, ĩ máa pí fo hùú.»* ⁶ Lé bǔn te bïo wa sía hereka á dà à bíoráa bïo kà:

«O Nùhúso Dónbeenĩ wee séení wen fěeε,

á wa máa zǎn dèε.

Nùpua yí dà dèε búí máa wé làa mi»†

⁷ Bía zéenía le Dónbeenĩ bïo làa mia á mi tà le yi á mi wé leéka bïo. Mi loń bïo 6a ɓuan lè miten le Dónbeenĩ bïo dǎní yi vaá húrunnáa. Minén mún ɓua miten lè 6a bïo síi. ⁸ Bïo ó o Yeesu *Krista karáa ho hǐihǐ lé bǔn ó o mún karáa ho zuia. Lé bǔn ó o ò dǐnnáa fěeε máa yèrémá hùú. ⁹ Mi pa miten bïo, à yí día le 6a khà mia vǐiní lè ho kàránló síiwà na yí se. Bïo se lé à wa yí ho pànká le Dónbeenĩ sǎamu na le wee wé bïo yi, Ká yínǎn hǎ làndáwá na bò ho dǐnló wán bïo yi.

¹⁰ Warén muinĩ yeeníi dèε wi. A 6a yankarowà na wee sá 6a *zúífùwa pǎnsòni bùkú yi á yí ko 6a wé dí bïo wi le wán. ¹¹ Ba yankarowà jùhúso wee ɓua 6a bùaa na 6a fùaana cǎni à zoráa le *sòobá-lùe yi

* **13:5** Le bióni mu bía bò bïo túara ho Làndá zéeníló vǐahǔ (Deutéronome) 31.6, 8 yi là a Zozue vǐahǔ 1.5 yi. † **13:6** Mi loń Lení vǐahǔ (Psaumes) 118.6

mu bè-kora sèndiáró bïo yi. Ká 6a bùaa mu bán 6a wee lée cǐi ho donkǎahǔ. ¹² Lé làa bǔn síi 6a mún 6uan o Yeesu lóráa ho Zeruzalεεmu lóhó donkǎahǔ á lée 6ó. O bïo wó ká síi bèra a na ò o cǎni pànká yi, à 6a nùpua bè-kora sén día. ¹³ A mi wǎa wa lée sí a Yeesu mu yahó ho donkǎahǔ, à hǎ làntàa na là làa wo bán síi à wa mún tà yi. ¹⁴ Ho lahó na wa wi yi ho ðimíjǎ yi á máa keń bǔn fέεε. Lé bǔn te bïo wa wee càráa hǐa wa khíi keení yí ho yǐró na lua yi. ¹⁵ Mi wé wa khòoní le Dónbeenǐ fέεε o Yeesu pànká yi, à bǔn wé lòn muinǐ na wa yan nǎn le yi. Dén muinǐ so lé wa jini bè-bionii na wa wé è khòonínáa le. ¹⁶ Mi wíoka wé wé mu bè-tentewà lè 6a nùpua, à wé séení mín lè mí níi bïo. Bǔn ka lòn muinǐ, mu bïo sí le Dónbeenǐ yi. Mi yí le mi yiwa sà bǔn yi.

¹⁷ Bǐa wi mi jǔhǔ wán á mi wé bè bioní yi. Ba wee pa mi bïo, á lé barén mún khii zéení bïo mi bïo karáa lè le Dónbeenǐ. Ká mi wee bè 6a bioní yi, á 6a wé è sá mí tonló lè le sí-wεε. Ká mi yí máa wé bǔn, á 6a wé è sá ho ká 6a sía yi wan, bǔn á cǔnú mía yi.

¹⁸ Mi wé fio na wen. Wa láa waten yi, á zǔ le wa yí wó yí khon bïo búii yi. A wa mún wi à wa wé wé bïo se fέεε. ¹⁹ I wee hení mu á à na mia le mi fio le Dónbeenǐ yi bèra a na à ï yí ho wǎhǔ bini 6uen mi cǔn fùafù.

Hǎ farà

²⁰⁻²¹ Le le Dónbeenǐ wé à mi dàń wé bïo se á le síi vá yi. Lé lerén lé ho héerà bànsò. Le bò le páanii làa wen fέεε lè wa Núhúso Yeesu cǎni. Lé lerén vèení wo léra mu húmú yi á wó lè mí nǐpomu paro binbirǐ. Le o Yeesu *Krista pànká yi à le

Dónbeenĩ mu wé à wa dàń wé bĩo le s̄i vá yi. Le ho cùkú bĩo s̄i a Yeesu Krista yi f̄εεε. *Amiina!

Móndén bionĩ làa t̄εni

²² Wàn zàwa lè wàn h̄inni, h̄ã bionĩ bĩo yen na á ĩ túara kà á mi pa bĩo sese, ĩ túara h̄ã non mia à henínáa mi s̄iá. ²³ Wàn za Timotee á 6a w̄ã léra ho kàsó yi díá. Ká a yú 6ueé d̄on f̄uaf̄uá, á wa à bè mín 6ueé 6úεεkí mia. ²⁴ Mi t̄εni mi ya-díwá 6úen6úen yi, làa b̄iá bĩo s̄ã le Dónbeenĩ yi 6úen6úen. Wàn zàwa lè wàn h̄inni na wi ho Italiĩ k̄õh̄ũ yi wee t̄εni mia. ²⁵ Le le Dónbeenĩ wé mí s̄ãamu lè mi 6úen6úen.

Dónbeenì páaní fīnle vūahũ
New Testament in Buamu (UV:box:Buamu)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Buamu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Buamu

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 30 Dec 2021
331a1641-e36a-5300-8cb1-c9476fcef9bf